

Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Osztályozás
Szerző: A IV. KÉPZŐMŰVÉSZETI				708
Cím: KIÁLLÍTÁSRÓL				Hely: <i>Belmácher</i>
SZOBROK				Idő: <i>"1954"</i>
Forrás: <i>EFT. Pp</i>				Személy:
	<i>1954. II. 1.</i>			Helyszám:
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	

A kiállítás legeredményesebb részlege kétségtelenül a szobrászat. Ennek több oka van. Először is szobrászatunk nem sodródott olyan mélyen a formalizmusba, mint a festészet, másodsorban a szobrászoknak az új élet nyújtotta feladatokat, a konkrét megbízások során több alkalmuk volt formanyelvük tisztázására, mint a lényegesen kevésbé foglalkoztatott festőknek. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy szobrászatunk teljesen megoldotta volna elvi és művi kérdéseit. A szobrászatban is jelentkező formalizmus kevésbé a deformációt jelenti, mint inkább az általánosításnak olyan végletességét, ami maga a szemérem és ami a kifejezés rovására megy. Áll ez főleg a nagyméretű szobrokra, amelyeknél nem először mondjuk el, hogy csak méreteikben nagyok, koncepciójukban, elgondolásukban kicsinyek, illetve felnagyított kis szobrok. Kivételt képez *Kiss István*: „Békét akarunk“ c. kompozíciója, amely arányaiban kiegyensúlyozott és szép lendületével méltó kifejezése a békeharcnak.

A plasztika területén elért vitathatatlan sikereket bizonyítják, hogy szobrászaink milyen igaz, emberi kifejezésre, érzelmi kifejezésre képesek. Erre vall néhány remek-

művű arckép, elsősorban *Somogyi József*: Koreai diákfeje, amelyen a formák érzékeny mintázásával szinte lüktető életet adott. Nagyvonalú, karakteres és egyben érzelmi telítettségű *Makrisz Agamemnon* nagykalapos Micsurinfeje s a reprezentatív portré magasiskolája *Kisfaludi Stróbl Kunffy* festőről készült, nagyszerűen modellált arcképe. Külön ki kell emelni *Donner Gertrud*: „Édesanyám“ c. tiszta lírával áthatott és nemes plasztikai nyelven formált bronzfejét. Nagyon szép munka *Segesdy Gy.* sztahanovista hengerész portréja és *Vigh Tamás Ferenczy Béni*ről készült terrakotta feje. *Gyenes Tamás* Pór elvtársat ábrázoló mellszobrában sikerült a mester lendületéről, szenvedélyességéről képet adni, de a portré-hasonlóságot még kívánnivalót hagy.

Figyelemreméltó a szoboranyagban a szokatlanul nagyszámú gyermekábrázolás. Ez azt az öröndetes tényét bizonyítja, hogy a művészek a sok spekuláció után (persze akad még itt sok spekulatív munka is) kinyitották szívüket és szabad áradást engednek érzéseiknek. A gyermek szép kis testének, mozdulata alig követhető bájának legszébb megformálását *Medgyes-*

sy F. hófehér márvány „Kislány“ szobrán látjuk. Életmeleget sugároznak a kis nyurga tagok, a törékeny váll, a finom kis hát. Szívmelengető apróság *Laborcz Ferenc* 60 centiméteres bronz, az „Első torna“, amely egy egész kicsi baba bukfenchez készülését ábrázolja. *Ferenczy Béni*: Kis alpinista c. bronz, *Pál Mihály* nagyon szép, fekete mészkő „Fiam“ portréja stb., mind a művészek mély érzéseiről árulkodnak.

A fiatal állatok megmintázásában is *Somogyi József*, ez a kitűnő fiatal művész vezet. Nyolc kis állata nem csupán kölyökbájával hat, hanem megtalálta és kifejezte bennük a groteszket is. *Szöllőssi E.* hempergő oroszánkölykei szinte bolyhosan puhák és *Martsa I.* Csikója a legkedvesebb vadóc. A kispasztika egyik legfinomabb és egyik legérzékenyebb ága az éremművészet és ezen a kiállításon öröndetes mennyiségben és minőségben jelentkezik. *Boros Miklós* szép érmei, *Kiss István* különös figyelmet érdemlő „VIT“ éremsorozata, *Kis-Kovács Gy.* nagyon finom plakettjei, *Madarassy W.* igen szép érmei és *Dózsa* reliefsorozata olyan színvonalat képviselnek, amely a világ bármely országának plakettművészetével versenyezhet. *Duray T.* „Május 1. felvonulás“ c. bronz reliefje számlálhatatlan

miniatűr figurájával — espedig jól, élettelen mintázott figurájával — valamint a felvonulási tér finom architektúrájával és tribünjeivel rendkívül figyelemreméltó munka. A domborművek közül említésre méltó *Marton L.* sokalakos történelmi kompozíciója és *Várady S.* Sportorvosnál c. nagyon egyszerű, nagyon kifejező munkája.

A munkásábrázolások is több bensejét, beleélést tanusítanak. Itt elsősorban *Farkas Aladár* két szobrát kell megemlíteni, mint amelyek, előző munkáihoz viszonyítva, jelentős fejlődés eredményei. „Olvasztár“-ának kompozíciója nem egész szerencsés, nincs indoka a levágott jobbkar-nak, de a fej a formátlan, nyúlt kappal, az arc szép, koncentrált kifejezése hiányságai ellenére is a kiállítás egyik legszebb darabjává avatják. *Kucs Béla* „Bányász“ c. szobra viszont kompozíciójának szépségével, mozdulatának harmoniájával tűnik fel. *Segesdy Gy.* néhány kis figurája szintén a szerencsésebb munkák közül való. *Somogyi József* „Martinász“-a rendkívül érdekes kompozíció. Nem tudjuk mégsem fenntartás nélkül elfogadni, mert finom mintázása és különleges sziluettje ellenére olyanfajta aránybeli túlzást mutat, ami nem segíti a kifejezést.

Szólni kell még a Népstadion háromalakos szoborterveiről. Egyik sem ad teljes kielégülést, mert hol túl komplikált a kompozíció, mint *Kerényi*, egyébként vonzó „Ünnepi felvonulók“ esetében, hol túlságosan leegyszerűsített, mint *Mikus* „Futballisták“nál, vagy egyszerűen csak egynézetű, mint *Tarr István* „Gránátvetők“. Mindegyik szoborcsoport kevés változtatással kielégítő megoldást adhat. Szólni kell végül a kiállítás egy — enyhén szólva — különös darabjáról. *Wagner N.* „József Attila“ szobráról. Talaly *Beck András* Bartók-szobra egzáltált megjelenésével a szakma erős bírálatát vonta magára. *Wagner* szobra túlmegy az egzáltáción és olyan *József Attilát* mutat be, amilyen betegsége mélypontján sem lehetett. Mi szükség volt erre a szoborra és főleg mi szükség volt kiállítani? Egészséges művészek eszébe jutna-e *Széchenyi* Döblingben, *Munkácsy* Enderichben ábrázolni? Aki a munkásosztály legnagyobb költőjében csak a pusztulást látja, az lehetőleg ne nyúljon a témához. A zsűri liberalizmusára ebben az esetben nem támaszkodunk eléggé elítélő szavakat.

Ismételjük, a szoboranyag kitűnő s a felsoroltakon kívül is számtalan értékes darabot tartalmaz. Már csak ezért is kár volt ezt a díszonás munkát a kiállításra beengedni.

Oelmacher Anna